

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра політичних наук

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
В УМОВАХ
НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)
Освітньо-професійна програма «Політичні технології та аналіз політики»
Спеціальність С2 Політологія
Галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

Затверджено на засіданні
кафедри політичних наук
Протокол № 6 від 18 листопада 2025 р.

Завідувач кафедри

Монолатій І. С.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Державне управління в умовах надзвичайних ситуацій
Викладач (-і)	Липчук Оксана Іванівна
Контактний телефон викладача	+380979944482
Е-mail викладача	oksana.lypchuk@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Упродовж вивчення курсу, згідно розкладу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Дисципліна «Державне управління в умовах надзвичайних ситуацій» спрямована на формування у студентів теоретичних знань та вироблення практичних навичок щодо удосконалення нормативно-правової бази на основі виявлених ознак її недосконалості за результатами вивчення та аналізу ефективності діючих нормативно-правових документів, існуючої практики регулювання суспільних відносин в умовах надзвичайних ситуацій; аналіз, оцінка та класифікація надзвичайних ситуацій; обґрунтовувати рекомендації щодо підвищення ефективності діяльності управлінських структур у сфері цивільного захисту; визначати та враховувати у практичній діяльності управлінські ризики у разі виникнення надзвичайних ситуацій різного характеру; застосовувати в управлінській діяльності світовий досвід у сфері запобігання та нейтралізації надзвичайних ситуацій. <u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни «Державне управління в умовах надзвичайних ситуацій» є закономірності, механізми, причини, становлення та розвиток державного управління в умовах надзвичайних ситуацій.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<u>Метою</u> навчальної дисципліни «Державне управління в умовах надзвичайних ситуацій» є формування у студентів системи знань про готовність держави та всіх її структур до оперативного реагування на виклики, небезпеки та загрози виникнення надзвичайних ситуацій та до ліквідації їх наслідків. <u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є: -формування у слухачів сучасних теоретичних і практичних знань, умінь та навичок з державного управління в умовах надзвичайних ситуацій як одного з важливих елементів забезпечення національної безпеки. -забезпечення нормальних умов життєдіяльності людини, суспільства, всіх його соціально-економічних структур за будь-яких загроз та впливів різного характеру, підтримання прийняттого рівня ризику виникнення надзвичайних ситуацій та зменшення їх масштабів; -підтримання постійної готовності держави та всіх її структур до оперативного реагування на виклики, небезпеки та загрози виникнення надзвичайних ситуацій та до ліквідації їх наслідків; -організація та здійснення комплексного захисту населення та територій під час виникнення надзвичайних ситуацій різного характеру і ліквідації їх наслідків; -надання допомоги в рамках міжнародного співробітництва державам, які зазнали впливу надзвичайних ситуацій.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	

Загальні компетентності.

ЗК01. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК07. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК04. Здатність комплексно аналізувати владу та урядування, політичні системи, інститути та режими, політичні процеси та політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

СК06. Здатність використовувати широкий спектр концептів і методів для інтерпретації та аналізу політики на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

ПРН 06. Критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів.

ПРН 07. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

5. Організація навчання**Обсяг навчальної дисципліни**

Лекції	10
семінарські заняття / практичні / лабораторні	20
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	С2 Політологія	2	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Визначення та класифікація надзвичайних ситуацій	2		5
Тема 2. Надзвичайні ситуації в світі та Україні		2	5
Тема 3. Надзвичайні ситуації як чинник впливу на різні сфери життєдіяльності людини та суспільства	2		5
Тема 4. Державне управління в умовах надзвичайних ситуацій та управління ризиками	2		5
Тема 5. Історія розвитку державного управління в умовах надзвичайних ситуацій	2		5
Тема 6. Організаційно-правові засади державного управління в умовах надзвичайних ситуацій в Україні на сучасному етапі		2	5
Тема 7. Режими функціонування органів державного управління в умовах надзвичайних ситуацій		2	5
Тема 8. Світовий досвід у сфері запобігання виникнення та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій		2	5
Тема 9. Роль міжнародних організацій (ООН, НАТО, Міжнародна організація цивільної оборони) у протидії катастрофам	2		5
Тема 10. Державне управління в умовах гібридних загроз та інформаційних надзвичайних ситуацій		2	5
Тема 11. Етика та політична відповідальність в управлінні надзвичайних ситуацій		2	2

Тема 12. Політика відновлення та посткризового розвитку		2	2
Тема 13. Політична культура безпеки та готовності до надзвичайних ситуацій		2	2
Тема 14. Управління міжвідомчою та міжрівневою координацією під час надзвичайних ситуацій		2	2
Тема 15. Глобальне врядування ризиками та кліматичні надзвичайних ситуацій		2	2
ЗАГ:	10	20	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	100-бальна.		
	Контроль знань і умінь студентів здійснюється шляхом обговорення й оцінювання виступів і рефератів на семінарських заняттях, проведення письмових контрольних робіт за підсумками вивчення матеріалу першого та другого змістових модулів, співбесід і перевірки конспектів у ході відпрацювання студентами пропущених занять і отриманих негативних оцінок.		
	Структура розподілу балів передбачає:		
	1) робота на лекціях та семінарських заняттях – 30 балів;		
	2) КСР – 10 балів;		
	3) виконання індивідуального завдання – (створення та представлення графічної презентації з визначеної проблеми політологічного характеру) або контрольна робота – 10 балів.		
	4) написання підсумкової (залікової) роботи (тестування), колоквиум – 50 балів.		
	Загальна кількість – 100 балів.		
	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою. Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
	90 – 100	A	відмінно
	80 – 89	B	добре
	70 – 79	C	добре
	60 – 69	D	задовільно
	50 – 59	E	задовільно
	26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
	0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінка за національною шкалою. Для заліку

зараховано

зараховано

зараховано

зараховано

зараховано

не зараховано з можливістю повторного складання

не зараховано з обов'язковим повторним вивченням

				дисципліни	
Вимоги до письмової роботи	Виконання письмової роботи передбачає: 1.Логічна послідовність та чіткість у викладенні матеріалу; 2.Повнота та обґрунтування відповідей на поставлені запитання; 3.Самостійність мислення, критична оцінка тієї чи іншої концепції, співвідношення їх з іншими; 4.Викладення своєї позиції або обґрунтованого приєднання до вже викладеної концепції чи думки; 5.Вміння робити висновки з розглянутих питань; 6.Вміння аналізувати джерела.				
Семінарські заняття	На семінарських заняттях оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у виступах, активність при обговоренні питань, відповіді на питання експрес-контролю тощо. Критеріями оцінки при усних відповідях можуть бути: повнота розкриття питання; логіка викладення; впевненість та переконливість, культура мови; використання основної та додаткової літератури (монографій, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); аналітичність міркування, вміння робити порівняння, висновки. Робота на семінарських заняттях оцінюється в 100 – бальній системі. «відмінно» студент отримує за вичерпну бездоганну відповідь із наведенням двох і більше прикладів на підтвердження теоретичного положення, яке розглядається. «добре» – за повну відповідь із наведенням двох і більше прикладів проте з однією-двома змістовими неточностями. «задовільно» – за неповну правильну відповідь, або таку, що містить ряд змістових неточностей чи невірно наведені приклади або їх відсутність. «незадовільно» – за часткову, з грубими недоліками відповідь, або за її неадекватність завданню чи відсутність взагалі. При переведенні в бали в сумі можна набрати 30 балів. Усна відповідь може бути доповнена наочними посібниками, зокрема, візуалізованою презентацією (обсягом 10-15 слайдів), зміст та використання якої оцінюється окремо.				
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент, який не виконав завдання, що виносилися на самостійну роботу, в установленний термін та отримав менше 30% за поточний контроль направляється на талон №2. До того часу, він має виконати/доопрацювати завдання та подати їх на перевірку викладачу.				
Підсумковий контроль	Підсумковий контроль рівня знань та успішності студентів передбачає виставлення підсумкової оцінки. При поточному контролі оцінюються: систематичність роботи на практичних заняттях, рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах, активність при обговоренні питань, самостійне опрацювання тем, виконання індивідуальних завдань, контрольних (тестових) робіт. Підсумкова оцінка виставляється студенту в кінці семестру за результатами роботи на практичних заняттях, обговорення дискусійних питань, виконаних індивідуальних проектів та контрольних (тестових) завдань. Отримані «незадовільні» оцінки відпрацьовуються в обов'язковому порядку, але враховуються при додаванні оцінок і входять у загальну кількість отриманих оцінок.				

7. Політика навчальної дисципліни

Політика курсу полягає у послідовності набуття знань, умінь і навичок у ході лекцій, семінарських занять і самостійної роботи. Курс передбачає роботу в колективі. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та доповіді мають бути авторськими оригінальними.

Письмові роботи: студент зобов'язаний добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю, які виносяться на практичні заняття та самостійну роботу. вчасно виконати письмове завдання (підготовка реферату; виконати підсумковий тест у зазначений день. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Академічна доброчесність: Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв, планшета чи іншого мобільного пристрою під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до не зарахування результатів чи не складання тестування відповідно до Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Як викладач, так і здобувач, повинні дотримуватися «Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» та Кодексу честі ПНУ <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

У випадку запозичених робіт, відсутності посилань на використані джерела, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування) викладач виставляє негативну оцінку та пропонує повторно виконати необхідний вид роботи.

Відвідування занять. При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски та спізнення без поважної причини, що передбачено Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Студенти мають можливість відпрацювати заняття, які було пропущено з поважних причин, а також отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до семінарських занять і письмових робіт, на консультаціях викладача упродовж вивчення курсу, згідно розкладу.

Навчання за індивідуальним графіком: студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань. системи дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua та виконанням усіх завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Неформальна освіта: порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з лінгвістики на платформах Coursera, Udemu, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.)

https://www.coursera.org/learn/disaster-crisis-emergency-preparedness-communication?utm_source=chatgpt.com
<https://mcr2030.undrr.org/>
<https://prometheus.org.ua/prometheus-free/recovery-projects-ua/>

Повторне вивчення дисципліни: студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS або відраховується з навчального закладу.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>

8. Рекомендована література

1. Алмонд, Г. А. Порівняльна політологія: Світовий огляд. – Київ : Основи, 2005. – 582 с.
2. Бек, У. Суспільство ризику: На шляху до нової модерності; пер. з нім. А. Фоменко. – Київ : Четверта хвиля, 2011. – 400 с.
3. «Державне управління»: підручник. – Київ : НАДУ, 2019. – (Розділи про функції та повноваження органів виконавчої влади).
4. Кримський, С. Б. Проблеми етики в умовах постмодерну : монографія – Київ : Наукова думка, 2004. – 188 с.
5. Лапшин, В. І. Теоретичні основи державної політики у сфері надзвичайних ситуацій : монографія. – Київ : Знання, 2018. – 450 с.
6. Липчук О.І., Ломака І.І., Кобець Ю.В. Інформаційна безпека держави: теоретико – методологічні засади та особливості в умовах збройного конфлікту // Регіональні студії № 31, ВД «Гельветика», 2022 р., с. 113 – 119.
7. <http://regionalstudies.uzhnu.uz.ua/index.php/31>
8. Липчук О.І., Ломака І.І. Співпраця України та міжнародних інституцій в контексті проблем застосування біологічної та хімічної зброї під час російської агресії в Україні // Вісник Прикарпатського університету. Серія: Політологія № 19, ВД «Гельветика», 2024 р., с. 105 – 115.
9. Уїлдавскі, А. Політика і експертиза. – Лондон : Routledge, 2017. – 198 с.
10. Філіпс, А. Кліматичні конфлікти. – Лондон : Bloomsbury, 2020. – 280 с.
11. Фрейзер, Т. Коротка історія кризи: Політика і криза в ХХ столітті. – Нью-Йорк : Oxford University Press, 2001. – 250 с.
12. Нормативно-Правові та Програмні Документи
13. Кодекс цивільного захисту України : Закон України від 02.10.2012 № 5403-VI. – Київ : Парламентське вид-во, 2012. – (зі змінами).
14. Про правовий режим надзвичайного стану : Закон України від 16.03.2000 № 1550-III. – Київ : Парламентське вид-во, 2000. – (зі змінами).
15. Сендайська рамкова програма зі зменшення ризику лих на 2015–2030 роки (Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015–2030). – URL: [адреса веб-ресурсу, якщо відома].
16. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua>
17. Офіційний сайт Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua>
18. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua>
19. Офіційний сайт національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
20. Аналітичні доповіді Національного інституту стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/publikacii/analitichni-dopovidi>

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті дистанційного навчання Прикарпатського

національного університету імені Василя Стефаника

<https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/09401308df5dd6a2d51a>

Викладач

Оксана ЛИПЧУК

